Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto III. (X.), štev. 166 Maribor, četrtek 25. julija 1929

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Intervencija radi bolgarske amnestije v Sofiji

NAŠ POSLANIK V SOFIJI ZAHTEVA OD BOLGARSKE VLADE POJASNILA RADI AMNESTIJE VOJNIH KRIVCEV NA BOLGARSKEM.

SOFIJA, 25. julija. Bolgarska brzojavna agentura poroča: Poslanik kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Sofiji, Ljuba Nešić, je poslal po naročilu svoje vlade ministrskemu predsedniku A. Ljapčevu pismo, v katerem se naproša bolgarska vlada, da naj pojasni logiko, s katero je sprava v sklad nedavno od sobranja sprejeti amnestijski predlog z določbami mirovne pogodbe v Neuillyju glede izročitve vojnih krivcev. V pismu poslanika Ljube Nešića se imenuje le bivši vrhovni poveljnik bolgarskih armad v svetovni vojni, general Žekov.

Direktna pogajanja med Kitajsko in sovjetsko Rusijo

RUSKO-KITAJSKI KONFLIKT SE BLIŽA MIRNI LIKVIDACIJI. — POGAJANJA ZA PORAVNAVO BODO NAJBRŽE V MOSKVI.

ŠANGAJ, 25. julija. Kitajski zunanji minister M. Wang je izjavil novinarjem, da je Kitajska rada pripravljena stopiti z Rusijo v pogajanja radi mirne poravnave konflikta, ki je nastal zaradi vzhodno-kitajske železnice. V zvezi s tem je naglašal minister, bo Kitajska ugodila ruski zahtevi, da morajo biti pogajanja direktna. Pogajanja bi se lahko vršila v Moskvi, ki je bolj pripravna za to kakor Harbin. Končno je zunanji minister izrazil prepričanje in nado, da se bo posrečilo rusko-kitajski konflikt rešiti mirnim potom.

ŠANGAJ, 25. julija. Po poročilih iz Berlina je tamkajšnji kitajski poslanik obvestil vlado v Nankingu, da je sovjetski poslanik v Berlinu po naročilu moskovske vlade sporočil, da sovjeti odločno odklanjajo vsako posredovanje v rusko-kitajskem konfliktu. Tudi Rusija je za to, da se poravna konflikt z neposrednimi pogajanji med obema prizadetima državama.

Ruski delegat Serebrjakov je že dospel v Harbin. Njegov prihod smatrajo v Nankingu kot najboljše znamenje, da želi tudi sovjetska vlada, da ne pride do oboroženega konflikta.

Kitajski prometni minister je izjavil v nekem razgovoru, da se je položaj tako izpremenil, da je postal apel Kitajske na Društvo narodov brezpredmeten in odveč.

Pribičevića prepeljejo v Beograd

BEOGRAD, 25. julija. Na predlog mestnega fizika dr. Popovića in kraljevega telesnega zdravnika dr. Koena je beograjska policijska direkcija dovolila, da prepeljejo bivšega ministra Svetozarja Pribičevića iz Brusa v Beograd in sicer v svrho operacije, ki je nujno potrebna. Pribičević leži, kakor znano, že delj časa težko bolan na posledicah vnetja slepiča. Njegovo stanje pa se je sedaj že toliko zboljšalo, da je mogoč prevoz v Beograd.

Prepovedane komunistične manifestacije

BUDIMPEŠTA, 25. julija. Moskovska komunistična internacijonala je za 1. avgust, ki je proglašen za veliki propagandni dan komunistične internacijonale po vsem svetu, pripravljala tudi v Budimpešti velike komunistične manifestacije. Manifestacijski načrti komunistov pa so prišli policiji še pravočasno v roke in so bile izvršene že številne aretacije. Vrh tega je izsledila policija podzemsko, moderno opremljeno tiskarno za tiskanje komunističnega propagandnega materijala.

Obsodba radi zasrambvanja maršala Focha

POZNANJ, 25. julija. Okrožno sodišče je obsodilo odgovornega urednika nemškega »Posener Tagblatta« radi zasramovanja pokojnega maršala Focha na 1 mesec zapora in denarno globo 500 zlotov, ker je bil pokojni Foch poljski častni maršal.

Potres na Bolgarskem

SOFIJA, 25. julija. V okolici Plovdiva so čutili danes ponoči zopet močen potres, čegar učinek je bil tako močan, da se je porušilo v okolici več hiš. Prebivalstva, ki je še vedno pod vtisom predlanske potresne katastrofe, se je polastila velika panika. Meščani so prebili noč večinoma na prostem. Podrobnosti še manjkajo.

Odstop angleškega komisarja v Egiptu

LONDON, 25. julija. Na današnji seji spodnje zbornice je sporočil zunanji minister Henderson, da je lord Lloyd odstopil kot angleški višji komisar v Egiptu. V političnih krogih domnevajo, da je bila njegova demisija izsiljena. Ministrski predsednik Macdonald je dalje sporočil zbornici, da bo sredi oktobra odpotoval v Washington.

Velik požar v Milanu

BERLIN, 25. julija. Državni zbor je sprejel novelo k filmskemu zakonu, ki je naperjena proti zakotnim in takim filmom, ki bi mogli kaliti dobre odnošaje Nemčije napram drugim državam.

6 žrtev eksplozije

BERLIN, 25 julija. Eksplozija v tvornici v Borsigwaldu je zahtevala 6 smrtnih žrtev, stvarna škoda pa znaša na milijone.

Vprašanje agrara

je te dni dalo povod za demisijo ministra trgovine dr. Mažuranića. Dasi agrar ni spadal v njegov resort, je vendar smatral nesoglasje, ki je zavladalo med njim in med večino vlade v vprašanju novega agrarnega zakona in končne likvidacije agrarnega vprašanja, za zadosten povod, da poda ostavko kot minister. Načrt novega agrarnega zakona, ki ga je izdelalo ministrstvo poljoprivrede, določa, da se stanje agrarnih odnošajev, kakoršno je danes, smatra kot končno in da se prestane z nadalino kolonizacijo v Vojvodini in z nadaljnimi revizijami agrarnih objektov, ki so za kolonizacijo potrebni. Večina vlade pa se je postavila na nasprotno stališče, da vprašanje likvidacije agrarnih odnošajev v državi še ni zaključeno. O tem se je tekom zadnjega časa vršilo v vladi več sej. Minister dr. Mažuranić se ni dal prepričati o tem, da bi bilo stališče večine v vladi upravičeno in pravilno ter je izvajal konsekvence. To dokazuje, da je v vladi prevladalo stališče, ki je nasprotno z zakonskim predlogom poljedelskega ministra doktorja Frangeša, kojega temeljito revizijo zahteva ta večina. Minister dr. Frangeš pa kljub temu ostane na svojem mestu.

Gre predvsem za revizijo supermaksimov. Nedvomno je, da je ta revizija potrebna, ne morda v toliki meri pri nas v Sloveniji, kakor zlasti v velikem delu Hrvatske in Slavonije, kjer se je agrarna reforma izvajala zelo pod vplivom strankarskih vidikov in tudi — korupcije. Kakor smo zvedeli, je vlada v svoji seji 4. t. m. razpravljala o tem vprašanju in ugotovila nekaj načel, po katerih se bo izdelal novi zakon o likvidaciji agrarnih odnošajev. Sklenila je tudi, da se na veleposestvih izvrši revizija supermaksima, ki so bili dovoljeni veleposestnikom, ter da se določi, ali so bili dovoljeni iz upravičenih in zakonito dopustnih razlogov ali pa samo v svrho izigranja agrarne reforme. Komitet 4 ministrov (dr. Frangeš, dr. Srškič, Uzunović in dr. Kumanudi) je poverjen z izvršitvijo teh sklepov. Ta sklep ministrskega sveta je eden izmed odločnih korakov v pripravah za likvidacijo neurejenih agrarnih odnošajev v severnih krajih, ki bo — tako upamo — pripeljal zadevo v oni tok, ki je potreben v interesu države, naroda in vsega našega narodnega gospodarstva.

Znani strokovnjak v agrarnih zadevah g. Stevo Stojanović, je nedavno objavil članek, ki vsebuje zanimivo statistiko. V severnih krajih države (Hrvatska, Slavonija, Vojvodina, Srem in Slovenija) je prišlo po zakonu o zabrani odsvojitve in obremenitve zemljišč velikih posestev zavsem 850 velikih posestev pod agrarno reformo. Od teh jih je 175 last raznih zemljiških zajednic in države, 675 pa zasebnikov. Od teh 675 je 149 tujih in 526 naših državljanov. 365 jih je po narodnosti Jugoslovenov, 310 pa drugih narodnosti: 145 Nemcev, 126 Madžarov, 13 Židov, 10 Italijanov, 8 Čehoslovakov, 4 Rumuni itd. Vsa posestva, ki so prišla pod agrarno reformo, merijo skupno 2,185.883 kat. juter, od teh 835.703 kat. juter obdelane zemlje, 282.844 pašnikov, 903.295 gozdov in 164, 041 ostale zemlje. Od celokupne površine, ki je pod agrarno reformo, pripada tujim državljenom 520 tisoč 74 kat. juter, ali 25%. Od celokupne površine obdelane zemlje na posestvih, ki so pod agrarno reformo, imajo Jugosloveni v rokah 450.463 k. j., pripadniki drugih narodnosti pa 385.463 k. j. Od celokupne površine obdelane zemlje je v svrhe agrarne reforme odsvojenih 541.749 k. j. ali okroglo 65%, velikim posestvom pa je ostalo na račun maksima in supermaksima 293.909 k. j. ali prilično 35%, gozdov in ostalih zemljišč pa 1,350.180 k. j., torej skupno od agrarne reforme nedotaknjenih 1,644.089 k. j. zemlje. Ker bi po zakonu od 20. maja 1922 pripadala veleposestvom na račun maksima skupna površina 162.024 k. j. obdelane zemlje, jim je torej prepuščenih 124.885 k. j. obdelane zemlje na račun supermaksima. Največ v Slavoniji, Sremu in Vojvodini.

Dokazano je po statistiki, da se v postopanju glede prepuščanja supermaksimov ni vedno delalo točno po zakonu, ker bi se smelo supermaksime dajati samo veleposestvom, ki imajo vzorna rejišča živine, žrebčarne ali semenogojske postaje. Pri nas pa so se puščali supermaksimi tudi v industrijske svrhe, za industrije sladkorja, velike industrijske žganjarne itd., dasi je statistično dokazano, da v te svrhe supermaksimi niso potrebni, ker so n. pr. sladkornim tovarnam dobavljali peso že pred vojno mali in srednji posestniki, vsa veleposestva skupaj pa komaj 25%, dočim je 75% veleposestniške zemlje stalo nedotaknjene. V l. 1925-26, ko so že veleposestva bila razdeljena, je bila celo nadprodukcija sladkorne pese, tako da je tovarne niso niti mogle vse uporabiti. Nad 90% sladkorne pese so pridelali mali posestniki, med njimi mnogi agrarni interesenti. Ni torej nobenega — najmanj pa zakonitega — razloga, da bi se veleposestvom dajali supermaksimi za produkcijo sladkorne pese. Isto velja tudi za vse druge podobne svrhe, v katere so se dajali supermaksimi. 40—50 velikim posestnikom so se dali supermaksimi za vzdržavanje žrebčarn in za vzrejišča plemenske živine. Posebna komisija iz ministrstva pa je dognala, da jih je komaj 10, ki jih kaže v interesu narodnega gospodarstva obdržati. Tudi nobena semenogojska postaja na veleposestvih, katerim so še v to svrho dali supermaksimum, ne odgovarja zahtevam in so le slabi poskusi.

Vsem veleposestvom, kjer je bilo to potrebno, se je pustila tudi gotova površina zemlje kot supermaksimum za gospodarsko likvidacijo veleposestev pod pogojem, da se ta supermaksimum vporabi v svrhe agrarne reforme, čim bo likvidacija izvedena. Toda ko je bila likvidacija izvedena, se veleposestnikom ti supermaksimi niso odvzeli, ampak jih imajo deloma še danes, deloma pa se je celo pripustilo, da so jih razparcelirali in razprodali.

Drugod zopet so se pustile izvestne površine v to svrho, da se na njih organizirajo poljedelske postaje in gospodarske šole. Do izvedbe so se te površine pustile v uživanje in izkoriščanje veleposestnikom. Ti pa so z raznimi spletkami uspeli, da so preprečili organizacijo postaj in šol, zemljo, namenjeno v te svrhe, pa so obdržali in jo imajo deloma še danes, deloma pa so jo že razprodali.

Iz vsega tega jasno sledi, kako nujno potrebna je revizija vseh teh odnošajev v interesu našega naroda in našega gospodarstva. Ogromne površine zemlje se bodo na ta način še dobile v svrho agrarne reforme in kolonizacije, tisoči in tisoči našega naroda bodo lahko ostali doma, mesto da se selijo v tujino s trebuhom za kruhom.

Naše ceste in novodobni promet

NEKDANJE IN SEDANJE POTREBE. — RAZVOJ PROMETA. — POMEN CEST ZA OBČI NAPREDEK.

Naše ceste, bodisi državne, oblastne ali okrajne odnosno občinske, so bile sko raj vse brez izjeme zgrajene v časih, ko se graditeljem niti sanjati ni moglo, kako neverjetno se bo v bodočnosti razvil promet. Takrat niso poznali niti motorjev niti avtomobilov ali velikih potniških avtobusov in še navadnih koles ne; Zato so jih gradili izključno samo za pešče in za navadne vozove s konjsko ali volovsko vprego. Za tak promet pa je bilo vse eno ali je cesta šla levo ali na desno, samo da klanci le niso bili preveč strmi in da je bila širina tolikšna, da sta se mogla dva voza ogniti drug drugemu. Ostri in nenadejani ovinki, strmi klanci in ožine, vse to takratnemu počasnemu prometu ni bilo nevarno. Če je bil klanec strm, so jemali priprego, če je bila cesta preozka, je eden ali drugi voz zavozil lah ko tudi v stran, ovinki pa niso sploh povzročali nobenih težkoč in nevarnosti.

Vsedrugače pa je danes. Pešcev na naših cestah skoraj več ni in tudi vozovi s konjsko vprego vedno bolj ginejo. Običajno prometno sredstvo postajajo avtomobili, avtobusi in motorji in gotovo ni več daleč čas, ko bodo postala vsa poprejšnja vozila le še redki preostanki izumirajočih časov. V tem tako predrugačenem prometu pa so postale naše ceste pravi anahronizem, ki niti iz daleka ne more odgovarjati današnjim potrebam. A ker so ceste tu zaradi prometa in ne promet zaradi cest, je logično, da se morajo čimprej pregraditi, regulirati in razširiti. To pa ne zahteva samo interes razvoja našega prometa, ampak tudi njegova varnost in sigurnost, kajti največji procent vedno se dogajajočih nesreč gre baš na rovaš naših cest in ne voz odnosno voznikov.

Do lanskega leta, ko se je na nekaterih najbolj nevarnih mestih regulirala in prezidala cesta med Falo in Sv. Ožbaltom, se v tem oziru v Sloveniji ni storilo absolutno nič. Letos pa je oblast pričela s prezidavo in regulacijo ceste Gornja Radgona—Maribor in bodo tam odstranjeni vsaj najbolj nevarni ovinki in klanci, ki so že doslej zahtevali obilo žrtev. Kakor pa pozdravljamo ta začetek velikega in nujnega dela regulacije naših cest v smislu novodobnega prometa, tako moramo opozoriti tudi na druge ceste, ki so morda še vse bolj potrebne modernizacije. Tu naj omenimo na prvem mestu našo glavno slovensko arterijo, državno cesto Maribor—Celje in Celje—Ljubljana. Ta cesta je v svoji današnji izpeljavi mnogo preozka, posebno na nekaterih mestih, vsa polna preostrih ovinkov in še bolj nevarnih klancev. Naj navedemo tu za primer samo znane klance med Zgornjo Poljskavo in Slovensko Bistrico ter med Slovensko Bistrico in Tepanjami, ovinke med Hočami in Slivnico, v Konjicah, Socki, Vojniku itd.

Druga taka cesta, ki je zelo prometna in ki za prvo ne zaostaja veliko, je cesta Maribor—Ptuj—Ormož—Čakovec. Tudi ta cesta ima mnogo nevarnih ovinkov, je ponekod preozka in med Veliko Nedeljo in Ormožen ter med Ormožem in Obrežem zaradi klancev silno opasna za hitrejša vozila. Tretja je cesta Maribor—Dravograd—Prevalje, odnosno Dravograd—Slovenjgradec—Šoštanj— Rečica ob Paki. Ta cesta je že v prvem delu odločno preozka, osobito v bližini Marenberka, dą o drugem delu od Dravograda do Rečice, ki je naravnost življensko nevaren, niti ne govorimo. Isto velja pa tudi in v še veliko večji meri za vse druge naše ceste, bodisi oblastne, okrajne ali občinske.

Dolžnost je torej vseh merodajnih faktorjev, da posvetijo v bližnji bodočnosti vso pažnjo našim cestam, kajti sicer bomo daleč zaostali za svojimi sosedi Avstrijci, Madžari in Italijani, ki so to nalogo, ki nas še čaka, že več ali manj do kraja izvršili. Sedanje naše zaostale ceste ovirajo razvoj našega prometa, so v velikansko napoto tujskemu prometu in so razen tega še življensko nevarne. Dokler se to vprašanje ne reši, je pri nas vsak razvoj in napredek nemogoč, zato je med najbolj nujnimi to najbolj nujno vprašanje!

Mariborski in dnevni drobiž

Obešanje otrok na motorna vozila.

Opazuje se, da se obešajo otroci med vožnjo na priklopne vozove mestnih traktorjev in z nekakim posebnim veseljem tudi na avtoškropilnike. Pri vozilih zaposleno osobje ne more vsak posamezni slučaj opaziti in otroke svariti, vsled česar se lahko pripetijo katastrofalne nesreče. Starši in vzgojitelji, ki so odgovorni za svoje otroke, se tem potom opozarjajo, da jih poučijo o nevarnosti, v kateri se nahajajo, če se obešajo med vožnjo na motorna vozila. Ako to svarilo ne bo imelo zaželjenega uspeha, bo mestni magistrat mariborski zaprosil pri policijskem komisarijatu za potrebno ukrenitev, da se ugotove imena otrok, ki se obešajo na mestna motorna vozila in se bo proti staršem ozir. vzgojiteljem uvedlo kazensko postopanje radi nezadostnega nadzorstva otrok.

Najmlajše mestece Ljutomer,

metropola slavne Prlekije, je tudi uvedlo svoj avtobusni promet, ki je bil nujno potreben. Kakor doznavamo, so vzete v stalni vozni red sledeče proge: Ljutomer—Ormož, Ljutomer—Gornja Radgona, Ljutomer—Sv. Jurij ob Ščavnici in po dani potrebi tudi Ljutomer—Murska Sobota.

Jakob in Ana.

Med krstnimi imeni, ki so med nami običajna — so kaj udomačena Jaka in Ana. Danes godujejo prvi, jutri — petek — pa druge. To je danes drenja okoli cvetličarn, zlatninarjev in modistk, pa tudi slaščičarji računajo s konjunkturo na ta pogosta krstna imena. Sinoči so se razgibale predvsem gostilne, kar je z ozirom na visoki datum v mesecu dokaz, da biva v okrilju Maribora mnogo Jakelnov. Nocoj pa prideje Anice na vrsto. Želimo vsem našim čitateljem, nosilcem teh imen cele vreče sreče, kolikor si je sami želijo! — Jakob in Ana pa sta tudi dva važna vremenska preroka: Ako Jakob, Ana nam kurita preveč, — premalo drv po zimi bo za pečJ

Umestni ukrepi.

Povodom mnogih nezgod kopalcev, ki so si v predelu starega mestnega kopališča pri »Käferju« porezali ob skritih črepinjah ude, je bilo slišati dovolj upravičenih kritik, ki so našle tudi odmeva. Včeraj so v podaljšku starega mestnega kopališča »Ob bregu« zagradili kakih 40 kvadratnih metrov brega na kraju, kjer so prej odlagali smeti, sipino in črepinje ter železne odpadke. Postavili so tudi tablo s svarilnim napisom, da je vsako odlaganje sipine in odpadkov tamkaj strogo zabranjeno.

Konferenco za pospeševanje našega turizma

je sklicalo zagrebško društvo za tujski promet za 27. t. m. v Zagreb. Povabljena so vsa društva in vse zveze, katerih namen je propaganda našega turizma. Na dnevnem redu so važna vprašanja organizacije in pospeševanja turizma v našin krajih, statistika tujskega prometa, cene v naših letoviščih itd. Razpravljalo se bo tudi o posebni hotelski razstavi, ki bo prirejena na jesenskem zagrebškem velesejmu, radi česar so pozvani na konferenco tudi predstavniki Zagrebškega zbora in hotelske industrije.

V blaznico

na Studenec pri Ljubljani so odpeljali včeraj še vedno imenski nepoznanega blazneža, ki je nedavno v oblastni splošni bolnici v Mariboru v podzavesti ubil svojega tovariša Zagažna iz Braslovč. Zadnje čase ta nesrečnik sploh noče več sprejemati hrane in je postal že nevzdržno nasilen.

Dravska brv

vedno boleha. Na desnem koncu so odpovedali žeblji in vijaki pa tudi hlodi troh nijo. Nekaj hlodov je tako trhlih, da se noga mestoma naravnost udira. Ker je tako stanje brvi za dalj časa nevzdržljivo in se more pripetiti nepričakovana nesreča, opozarjamo merodajne činitelje, da ta dravski prehod, katerega se dnevno poslužuje najmanj tisoč ljudi, čimprej izdatno — zakrpajo, dokler ni prepozno.

Riziko dela.

Pri pekovskemu mojstru Misleju nameščeni Ivan Trdan se je s sekiro vsekal v desno nogo med prste. Rane so zelo komplicirane narave. Na rešilni postaji so ponesrečencu nudili prvo pomoč.

Zopet eden, ki se je vrnil iz Rusije.

Te dni se je vrnil iz Rusije Dalmatinec Marko Čačić, ki je prišel l. 1915 v rusko ujetništvo. Pravi, da išče ženo, o kateri že 15. leto ne ve ničesar. Zanimiva je njegova izjava, da živi vzlasti v vzhodni Rusiji mnogo Slovencev in Hrvatov, ki so se vživeli v dane razmere. Največ pa jih je v Vladivostoku, kjer imajo Slovenci in Hrvati celo kolonijo z dvema katoliškima duhovnikoma, lastno cerkvijo in tremi društvi. Kamnoseška družina Rutarjev, od katerih je en sin že par let katoliški duhovnik, gre vsem priseljencem na roko. Rutarji so se pred 40. leti preselili iz Tolmina v Vladivostok.

Žrtev pasjih dni

je postal trgovski pomočnik Rudolf Škrobar, ki je od utrujenosti in vročine na neki klopi v mestnem parku zadremal. Počitek, razmeroma kratek — ga je stal srebrno uro z verižico, katero me je neki uzmovič nemoteno odpel in odnesel. Policija je takoj uvedla obsežne poizvedbe na podlagi katerih sta osumljena dva moška.

Zopet najdena krava.

Na živinskem sejmišču v Melju se je pojavila 10-letna, temnorujava, lisasta krava, katere lastnik je neznan. Krava se je najbrž ob priliki zadnjega sejma odločila od kakega večjega transporta in je pri hišniku mestne klavnice, kamor je bila oddana v začasno varstvo, lastniku na razpolago.

Vlom v kolodvorsko restavracijo v Brežicah.

Sinoči so se neznani svedrovci spravili nad kolodvorsko restavracijo v Brežicah, kjer so si privoščili raznih likerjev, buteljk, jestvin in nekaj sto dinarjev kovanega drobiža.

Mlad trgovski vajenec — pogrešan!

Franja Šket, posestnica v Poljčanah, je zaprosila policijsko oblast za pozvedovanje, kje bi se nahajal njen 17-letni sin Oton, trgovski vajenec pri trgovcu Greinerju v Gosposki ulici. Imenovani je odšel v pondeljek iz Poljčan v Maribor, a ker se do danes ni vrnil ne v službo in tudi ne domov v Poljčane, se domneva, da se je mladeniču pripetila kaka nesreča. Seveda ni izključeno, da se je fantič naveličal trgovskih vreč ter si sam vzel nekaj dni »dopusta« v romantični mariborski okolici. Oton Šket je 17 let star, 160 cm visok, šibke postave in suhega, podolgovatega obraza, nosi sivo obleko in šimi-čevlje na zadrgo ter sivo športno čepico. Pri sebi je imel ob priliki odhoda v Maribor aktovko z delovno obleko. Kdor bi o izginulem fantu vedel kake podatke, naj o tem obvesti policijski komisarijat oz. najbližjo orožniško postajo.

Policijska kronika

izkazuje danes razun treh aretacij samo 15 prijav. Aretiran je bil Janez Brunčič, ki se ne more odvaditi beračenja, Jurij Kelc radi potepuštva in delamržnosti in Matevž Podbregar radi splošnega suma. Med 15 prijavami zavzemajo cestno policijski in avtomobilni grehi 8 mest; 2 slučaja suma tajne prostitucije oz. podpiranja te čedne obrti sta še najbolj zanimiva, a še nista za javnost dozorela; 5 prijav pa se tiče vsakdanjih dogodkov. Vidi se, da pasja vročina vpliva tudi na antiparagrafske elemente, ki poskušajo svojo »srečo« večinoma pod okriljem hladnejših noči.

Prostovoljno gasilno društvo v Rušah

priredi dne 28. julija pri g. Črnku veliko vrtno veselico s srečolovom. Začetek ob 16. uri. Vabimo vse prijatelje, da se v čim večjem številu udeleže veselice. — Odbor.

Zdravnik dr. Jože Sekula

se je vrnil z dopusta in ordinira od 8.—9. dopoldne in od 1.—3. popoldne. 1762

Časopis za zgodovino in narodopisje

Mariborski »Don Frano«, prelat Kovačič, je znal s srečno roko združiti okoli sebe v »Zgodovinskem društvu v Mariboru« četo sodelavcev, s katerimi izdaja »Časopis za zgodovino in narodopisje«, danes edino redno izhajajoče strokovno znanstveno glasilo na Slovenskem, kar je dokaz žilavosti in požrtvovalnosti uredništva, pa tudi urednikovih sodelavcev. Revije še ni dosegla amerikanizacija in izključno gmotno gledanje vsega znanstvenega dela, ki onemogoča danes marsikje drugod redne znanstvene publikacije, in kar tudi povzroča, da prehaja danes znanost iz znanstvenih zbornikov vedno bolj v dnevno časopisje.

Pred nami leži 235 strani debela, s številnimi ilustriranimi prilogami opremljena knjiga, 24. letnik iz leta 1929. Je to zbornik znanstvenih razprav, ki se nanašajo v prvi vrsti na bivšo Spodnje Štajersko. Vzporedno pa informira našo javnost o splošnih jugoslovanskih zgodovinskih vprašanjih (Goršič). Ker so vse razprave razumljive povprečnemu izobražencu, rešuje s tem izredno kulturno in prosvetno nalogo, ko proučava slovenje-štajerske prilike in z lahko obliko omogoča, da se okoristijo z izsledki proučavanj vsi, ki so dobre volje. Vsebina letnika je pestra. Politična, pravna, gospodarska, literarna zgodovina in numizmatika, narodopisje in zemljepis človeka se zlivajo v zaokroženo celoto, katero lepo dopolnjujejo slovstvena poročila o delih, ki proučavajo slovensko, hrvatsko, srbsko in bolgarsko preteklost. Tako pomeni s tega vidika naravnost edinstveno in programatično revijo.

Kar pa je še posebno razveseljivo, je dejstvo, da raste z vsakim letom število mladih novih sotrudnikov (Kotnik J., Vatovec, Brodar, Baumgartner, Bohinec). Obenem pa raste tudi z vsakim letom število članov Zgodovinskega društva, ki je letos doseglo številko 502. Z ozirom na to pa, da znaša letna udnina — in s tem tudi ČZN — samo 40 Din, je vsled vrednosti revije to število še daleko prenizko. Po svojem poklicu je med člani Zgodovinskega društva 84 duhovnikov, 74 šol in šolskih odborov, 62 profesorjev, 53 ostalih državnih uradnikov, 40 odvetnikov in notarjev, 20 zdravnikov, lekarnarjev in živinozdravnikov, 33 pa trgovcev, posestnikov in obrtnikov. Ostalo število se razdeli na privatne nameščence, društva, knjižnice itd. Karakteristično je, da manjkajo med člani Zgodovinskega društva nekateri profesorji zgodovine, literarne zgodovine in zemljepisja v Mariboru, Celju in Ljubljani, pa tudi mnogi bivši slovenski narodni voditelji, gimnazije in realka v Ljubljani, ter trgovska akademija v Mariboru. Izmed 40 odvetnikov jih je 8 iz Celja, iz Maribora pa 14. Iz Ljubljane sta 2, torej toliko kot iz Konjic. Od 20 zdravnikov jih je 12 iz Maribora, iz kulturnega središča Slovenije, iz Ljubljane ni nobenega. Čudno pa je, da štejejo večja središča kot Beograd, Brežice, Ormož, Slovenska Bistrica, Slovenjgradec ali Laško komaj toliko, oziroma še manj članov, oziroma naročnikov kot vaški kraji Sv. ob Ščavnici, Cirkovce pri Ptuju, Križevci pri Ljutomeru, ali pa Ruše.

Mogoče ne bo zadovoljila tega oblika, drugega zopet ta ali ona razprava. Dejstvo pa je in ostane, da je ČZN eden najjačjih stebrov jugoslovanske znanosti in največji popularizator slovenske zgodovine in slovenskega narodopisja. Vsled tega je kulturna dolžnost naše kulturne javnosti, da se oklene Zgodovinskega društva v Mariboru v še večji meri, kot je to hvalevredno že delala dosedaj. Na naši javnosti je, da podpre Zgodovinsko društvo v Mariboru z isto širokogrudnostjo, kot je to storila n. pr. Mariborska oblast. Ker naloge ČZN in Zgodovinskega društva v Mariboru postajajo — kot je to razvidno iz tajniškega poročila — vsak dan večje, širše in aktuelnejše!

Fabius.

Problemi Daljnega Vzhoda

JAPONSKA EKSPANZIJA V SIBIRIJI. — DO SPOPADA MED BELO IN ŽOLTO RASO PRIDE PREJ ALI SLEJ.

Sovjetsko-kitajski konflikt je naravno vzbudil splošni interes za probleme Daljnega vzhoda, ki so se pričeli razvijati kakor film. Tu je predvsem vprašanje: kaj bo storila Japonska, ki nujno potrebuje novih ozemelj za svoje odvišno prebivalstvo, ki nima dovolj zemlje v domovini? Ali se bo to prebivalstvo obrnilo na jug, na Filipine ali v južno Kitajsko, ali pa na zapad — v rusko Sibirio? Zanimive podatke o tem objavlja A. Šiko v ruskem pariškem listu »Dni« Z ozirom na dogodke na Daljnem vzhodu so ti podatki zelo poučni:

Vprašanje Sibirije je bilo za Japonce vedno zelo važno, v zadnjem času pa je postalo glavno zunanje vprašanje, ker Japonci smatrajo gospodarsko eksploatacijo bližnje Sibirije za garancijo normalnega razvoja svoje države. Vprašanje Sibirije je neprestano predmet važnih posvetovanj vlade, in tudi japonski tisk mu posveča veliko pažnjo. Nazori in predlogi so zelo različni. Vojaški in nacijonalistični krogi zastopajo misel o nujni potrebi vojne s sovjetsko Rusijo za »osvobojenje« Sibirije, zmernejši japonski krogi pa se zanašajo bolj na notranje borbe v sovjetski Sibiriji. Japonci podpirajo vse protiboljševiške smeri in gibanja v Sibiriji, kjer se je v zadnjem času protiboljševiška propaganda zelo razmahnila potom društev in literature. Največjo delavnost v tej smeri razvija japonsko društvo »Hokmej« (Svet severa), kojega politični temelj je geslo: »Japonska ne more živeti brez Sibirije«. V glavnem odboru tega društva so odlične osebnosti političnega in sploh javnega življenja Japonske. Društvo je izdalo že več številk lista »Sibirija« v japonskem jeziku. Kako temeljito študirajo Japonci sibirske prilike, kažejo naslovi člankov v tem listu: »Sibirsko zlato — faktor svetovnega pomena«, »Sestava sibirskega prebivalstva in njegovo število«, »Železniška mreža«, »Zgodovina desetletne komunistične vlade«, »Gospodarski predled vzhodne Sibirije« itd. Drugo takšno društvo je »Sin-ta-o-kaj« (Nova vzhodna Azija), ki se bavi z organizacijo dela. Nedavno je izdalo proglas na »400-milijonski narod, na 70-milijonske brate Japonce in na 20-milijonski sibirski narod«. V zadnjem delu tega proglasa se govori o tem, da Japonci »pozdravljajo osvobodilno gibanje v Sibiriji«. »Jasno nam je« — pravi proglas — »da svobodna avtonomna Sibirija mora stopiti z nami v prijateljske sosedske odnošaje in tako okrepiti mir na Daljnem vzhodu. Ako bo med Sibirijo in Japonsko izvedeno pravo prijateljsvo, bo vzhodna Azija postala izvor bogastva in blagostanja vseh narodov, ki prebivajo na tej zemlji«. Proglas končuje z izjavo, da je aktivna borba proti komunistom neizbežna.

Takšno je danes razpoloženje na Japonskem. Težko je reči, kako hoče Japonska svoje naklepe realizirati, ker dela vse za kulisami. Gotovo pa je, da Japonska stremi za čim prejšnjo rešitvijo sibirskega vprašanja. Seveda je njena politika komplicirana z odnošaji do Kitajske. Gotovo pa je, da predstavlja japonska politika v Sibiriji ter kitajska politika v Mandžuriji velik aktiven pokret, ki je nastal že začetkom tega stoletja in ki se je prvič afirmiral v rusko-japonski vojni: japonski in kitajski »Drang nach Westen«. To pa mora neizogibno voditi prej ali slej do težkega oboroženega konflikta na Daljnem Vzhodu med belo in žolto raso. Ruski narod bo nosil stroške te velike borbe.

Moderne reforme Aman Ulaha in njih neuspehi

KJE SO GLOBLJI VZROKI, ZAKAJ JE MORAL AFGANSKI KRALJ VREČI PUŠKO V KORUZO?

Poročali smo, da je prišel afganski »ubežni kralj« v Evropo in da se je — vsaj začasno — nastanil v Rimu. Čitali smo tudi o njegovih bajnih bogastvih, ki jih je rešil. Baš pred kratkim pa je tudi nemški inženjer Ernst F. Frank, ki je bil delj časa v afganski državni službi, objavil v »Frankfurter Zeitung« svoja opazovanja, v katerih navaja glavne vzroke, zakaj je Aman-Ulah doživel neuspeh s svojimi reformami. Ker afgansko vprašanje radi neprestanih medsebojnih bojev med poglavarji posameznih plemen in današnjim uzurpatorjem afganskega prestola še vedno ni odstavljeno z dnevnega reda, nas bo zanimalo nekoliko impresij nemškega inženjerja. Seveda so to njegova privatna opazovanja, ker se ni nikdar o teh stvareh razgovarjal niti s kraljem Aman-Ulahom niti s kako drugo službeno osebo. Evo:

Aman-Ulah ni po poklicu vojskovodja kakor n. pr. Mustafa Kemal paša ali Riza Kan Pehlevi. Podcenjeval je pomen dobre vojske. Da je imel vsaj 30.000 mož, bi bilo morda zadostovalo, da bi bil vzdržal in izvedel, kar je zamislil. Vojska je bila slabo plačana, 14 afganskih soldov je mesečno dobil vojak, kar je komaj zadostovalo za najskromnejšo hrano: čaj in kruh. Tako poceni tudi afganski kmet ne da svojega življenja, za to ni čudno, če je v odločilnem momentu takšna vojska morala odpovedati.

•

Afganski uradniki so zelo spretni, znajo čitati, pisati in računati, posledni zlasti, kadar gre za njihove koristi, četudi trpe državni interesi. Aman-Ulah je dal uradništvo dobro plačati, da mu ne bi trebalo iskati postranskega zaslužka. Sam je stal na čelu »odbora proti korupciji«. Seveda pa so v tem odboru sodelovali tudi tihi korupcijonisti, ki so vse kraljeve dobre poskuse paralizirali. Zanimivo je, da je nekoč gori navedeni nemški inženjer prišel h kralju in obtožil visokega uradnika korupcije. Kralj pa, mesto da bi koruptnega uradnika strogo kaznoval, je prosil inženjerja, naj stvar zamolči, češ, da je on (kralj) temu uradniku dolžen radi raznih uslug hvalo, in da ne more ničesar podvzeti.

•

Afganistan je velika država po obsegu, kakor Nemčija, Češkoslovaška in Švica skupaj. Na tem ogromnem kompleksu pa ni niti ene železniške proge, in tudi ne cest v našem smislu. Prebivalstvo, ki se po raznih plemenih zelo razlikuje v običajih in jeziku, je zelo redko naseljeno. Dežela je zelo gorata, ponekod nepristopna. Ni čuda, če ni v prebivalstvu zasidrana ideja politične skupnosti, pripadnosti k eni celoti.

Iz Kabula potuje karavana v Kandahar 25 dni, iz Kandahara v Herat 30 dni, dnevno po 25 km. Aman-Ulah je pričel graditi avtomobilske ceste, po katerih bi bilo mogoče voziti tudi s težkimi kamijoni. Poklical je v deželo tudi tuje inženjerje, ki so delali pod afgansko upravo. Toda domači upravniki niso bili kos svoji nalogi, da bi izvajali dolgoročne načrte. Sredstva so se razfrčkala brez koristi, tuji inženjerji so bili brez moči v svojem podrejenem položaju. Povrh še obligatna korupcija. Tudi so se morali ti tujci v afganski službi podvrgavati specijalnim afganskim zakonom, kar teoretično morda gre in je tudi upravičeno, a v praksi nemogoče. Afganski zakon n. pr. kaznuje uradnika v slučaju prestopka z batinanjem in povrh zapostavlja vsakega, ki ni mohamedan.

•

Koliko ljudi šteje Afganistan? Težko reči! Evropski geografi jih cene na 6—12 milijonov, službeni podatki afganskega ministrstva prosvete govore o 10 do 15 milijonih, neki učitelj v okolici Kabula pa je učil otroke, da jih je 30 milijonov. Kdo ima prav?

Zemlja je gorata in suha. Pustinja, stepa. Ob rekah uspeva žito, ječmen, svila sadje, sočivje, na jugu tudi riž in sladkorna trstika. Edino v Turkestanu je dovolj deževja, da žito dozori. O umetnem namakanju zemlje niti sledu.

Ako bi bil Aman-Ulah raje temu vprašanju posvetil malo več brige, nego da je pospeševal industrijalizacijo, za katero ni niti malo predpogojev, bi bil bolje storil. Najprej je bil potreben kader šolanih in dobrih obrtnikov. Takozvana domača ali hišna (nacijonalna) obrt pa v Afganistanu obstoja: preproge.

•

Aman-Ulah je bil po mnenju inženjerja Franka bister in ostroumen vladar, ki je imel mnogo dobre volje in se je pošteno trudil. V boljših in normalnejših razmerah bi bil verjetno celo imel uspeh. Za Afganistan pa je bil premalo trd in tudi premalo — zvit, prevejan.

Dirkalne tekme hrtov v Angliji

Med najbolj priljubljeni in zanimivi sport v Angliji spadajo vsekakor tekme hrtov. Hrt spada gotovo med najlepše živali. Mnogi si predstavljajo to vrsto psov pretirano suho in ne vidijo v hrtih nič drugega kakor karikaturo. Nasprotno je ta vrsta psov naravnost atletskega ustroja in ima zelo močne mišice. Hrti so znani kot najhitrejše živali na svetu. Na tekmah dosežejo hitrost do 26 metrov v sekundi. To je nedvomno naravnost brzoglava brzina, s katero se ne morejo meriti niti najhitrejši konji. Čistokrvno pasmo hrtov v Angliji negujejo celo bolj skrbno kot dirkalne konje.

Hrte vzgajajo v Angliji za tekme na ta način, da jim pripravijo vedno kako mamilo. Hrt je strašno požrešna in grabežljiva žival, ki hoče ugrabiti vse, kar beži pred njim. Tekma sama pa se prične na sledeči način: Hrte zapro v posebno kletko. Na dano znamenje se pojavi pred njo električni zajec. Psi ga opazujejo, lajajo in kar drhte, ponarejeni zajec pa se polagoma umika njihovemu očesu. Tedaj nenadoma odpro kletko in hrti se kakor besni poženejo za plenom. Mehanik, ki je nameščen v kočici, ki dominira nad vsem dirkališčem in v kateri se aparat za reguliranje električnega zajca, operira s strojem tako, da je zajec vedno v gotovi oddaljenosti od psov, ki ga preganjajo. Ko predirkajo psi dvakrat do trikrat naokrog, precenijo sodniki njihovo hitrost. V tem trenutku pa zajec na veliko razočaranje psov izgine.

V Angliji so te tekme silno popularne. Posečajo jih stalno ogromne množice ljudi. Tekme se vrše vedno zvečer in sicer v arenah, podobnih onim, kjer se vrše bikoborbe, samo da so mnogo večje. Sedaj hočejo ta lepi sport uvesti tudi že v Franciji. Hrti-dirkači so seveda silno dragi. Komaj mesec star pes stane 20—25.000 Din, dober star hrt pa celo 50—75.000 Din. Posamezni hrti pa so dosegli celo ceno 150—200.000 Din. Najboljši angleški hrti pa so naravnost neprecenljivi in stanejo celo premoženje. Sodniki slede psom na konjih in štejejo točke.

Prijateljico zaigral

V Budimpešti, kjer je igralska strast menda najbolj razpasena v Evropi, se je pripetil te dni nenavaden dogodek. Dva znana budimpeštanska kavalirja sta odšla v spremstvu neke gospodične v Siofok ob obali Blatnega jezera. Kot strastna igralca sta vzela s seboj tudi igralske karte. Prijatelj gospodične je zgubil ves svoj denar pri igranju. Ko ni imel več niti pare, je v zadnji igri stavil na karte — svojo prijateljico. Njegov nasprotnik je dobil tudi to partijo in z njo tudi prijateljico, ki sicer ni bila čisto nič žalostna, da je dobila novega »gospodarja«. Bila je to neka bodoča madžarska kabaretna zvezda. Prijatelju, ki je zaigral denar in dekleta, ni ostalo nič drugega, kakor da se je vrnil v Budimpešto brez denarja in nje. Njegov tovariš in bivše dekle pa sta ostala na obali romantičnega Blatnega jezera.

Nenavadni glavni dobitek.

Te dni je bilo žrebanje sovjetske loterije zrakoplovno-kemičnega društva. Glavni dobitek je bil brezplačen polet Moskva—Dunaj—Moskva. Dobitek je za del krojaški vajenec Vojhonovski, ki je imel samo eno srečko, za katero je plačal 5 Din.

Sport

Službeno iz MO.

Klubi se obveščajo, da je upravni odbor LHP v smislu §§11 do 17 podsaveznih pravil sklical redno letno glavno skupščino LNP, ki se bo vršila v soboto, dne 3. avgusta ob 19.30 v Ljubljani. Lokal bo objavljen naknadno. Dnevni red je naslednji: volitev 4 članov verifikacijskega odbora; volitev 2 zapisnikarjev in 2 overovateljev zapisnika; poročila tajnika, blagajnika in revizijskega odbora ter podelitev absolutorija upravnemu in revizijskemu odboru; volitev novih članov upravnega odbora in sicer: predsednika, podpredsednika, I. podpredsednika, II. blagajnika in 6 odbornikov; volitev članov revizijskega odbora; morebitni samostojni predlogi članov. Samostojne predloge morajo člani predložiti upravnemu odboru najmanj 6 dni pred skupščino. — LNP je verificiral za SK Rapid s pravom nastopa 30. januarja 1930 Bäumel Ervina; za ISSK Maribor s pravom nastopa 30. januarja 1930 Pezdiček Viljema in Kampič Josipa. — Tajnik.

Usoda dragocene biserne ogrlice

Žena bankirja Bele Kerelesa v Budimpešti je dala nekemu zlatarju svojo biserno ogrlico v popravilo. Izredno lepa ogrlica je zlatarju tako ugajala, da je vprašal gospo, ali bi jo hotela prodati. Silno pa se je začudil, ko je gospa takoj privolila v to in sama ponudila naravnost malenkostno ceno. Zlatarju se je zdelo to sumljivo in je končno stvar prijavil policiji. Gospa Kereles je pri zaslišanju takoj priznala, da je našla ogrlico na ulici, najdenine pa samo zato ni prijavila policiji, ker je smatrala, da ogrlica gotovo ni vredna več kot 100 Din. Strokovnjaki pa so ugotovili, da je vsak biser na ogrlici vreden najmanj 90.000 Din, čeprav jih je zelo težko razlikovati od ponarejenih biserov, ki so sedaj v prometu. Sodnik je bankirjevo ženo obsodil na globo 800 Din, toda lastnik ogrlice se še dosedaj ni prijavil policiji.

Pozabljivi poslanik

V varšavskih političnih krogih se mnogo komentira šaljivi dogodek, ki se je nedavno pripetil. Novo imenovani italijanski poslanik Martino Franklin je prišel v palačo državnega predsednika, da mu izroči akreditivno pismo. Nekaj minut pred avdijenco je na svoje veliko začudenje zapazil, da je pozabil neko malenkost, namreč — svoje akreditivno pismo. Ni imel več časa, da bi koga poslal v svoje poslaništvo, ker se je mogla pričeti avdijenca vsak trenutek. Nato je priznal tajniku državnega predsednika, kaj se mu je pripetilo, ta pa je potem vse diskretno uredil. Italijanski poslanik je izročil državnemu predsedniku samo zapečateno kuverto, ne da bi jo predsednik odprl. Takoj po avdijenci pa je poslanik poslal predsedniku pozabljeno akreditivno pismo.

Praznoverje v madžarski vasi

Histerija nekega mladega dekleta je razburila vso vas Tild na Madžarskem. Deklica je nenadoma pričela zatrjevati, da je videla pod neko staro hruško Mater božjo. Kmalu so pričeli ljudje trumoma romati k čudodelnemu drevesu. Vznemirjenje pa je še narastlo, ko se je javila še neka druga ženska, ki je povedala, da ji je Devica Marija naročila, da naj na dotičnem kraju kopljejo, češ da so tamkaj skriti zakladi še iz turške dobe. Ljudje so se res takoj lotili dela. Izkopali so že pet metrov globoko jamo in je bila že velika nevarnost, da bi se zemlja sesula in pokopala vse pod seboj, ker niso bili izvršeni nobeni varnostni ukrepi. Tu je posegla končno vmes oblast, ki je prepovedala vsako sestajanje in kopanje na tamkajšnjem kraju. Ubogi kmetje pa so sedaj prepričani, da se bo srd božji obrnil sedaj proti pregrešni njihovi občini.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 125

Zavest življenja se je vrnila Leonori šele v jutro šestega dne, to je, zavedala se je, da kruto trpi na telesu in na duši.

Njeno telo je mučila neizmerna izčrpanost vseh moči: kakor da bi bili zarjaveli vsi vzmeti njenega organizma, je škripal stroj telesa ob najmanjšem naporu, kakor da se hoče vsak trenotek streti. In dušo ji je tlačil brezmejen obup, stud do življenja in iz njega izvirajoča goreča želja po smrti.

Čutila se je res tako uničeno, da ni videla zavetja nikjer drugje kakor v smrti. In kadar je pomislila, da vse gorje njenega življenja izvira iz ene sante minute dvoma, jo je popadel srd nad samo seboj in se je zdela sama sebi nevredna življenja.

Njene oči so bile vedno zaprte.

Nepremična, vsa otrpla, v splošnem težkem molku, ki ga je edini jedva slišni šum njenega dihanja delal še težjega, je poljasno upala, da se njene oči nič več ne odpro, da ne pride od nje nobena beseda, nobena gesta več, in da zaspi ter se več ne vzdrami.

In zdaj je pregledala dramo svojega življenja in postavila bilanco svoje nesreče.

Njen zločin — rabiti nočemo izraze, v kakršnih je pač govorila njena uboga preplašena duša sama s seboj — njen zločin je trajal nad šest let in se izrazil v opredeljenih dejanjih.

Njen zločin je bil ta, da ona ni ljubila Rolanda tako zelo, kakor je on ljubil njo, Roland ji je ostal zvest, ona pa je njega izdala.

Ni ga ljubila z vso svojo ljubeznijo, kajti dvomila je o njem, ker je verjela kurtizaninemu obrekovanju!

V noči svoje zaroke, ko je Imperija pred Svetom desetorice zatrdila, da je bil Roland njen ljubimec in da je umoril Davilo iz ljubosumnosti, bi bila morala premisliti in ji zakričati v obraz:

»Lažeš! . . . Roland je ves moj, kakor sem jaz vsa njegova.«

Ko jo je stara dogaresa Silvija hotela potegniti s seboj na stopnice, da bi pozvali ljudstvo na upor, bi bila morala pomisliti in zaklicati:

»Teciva, umriva zanj! Kajti on in jaz smo samo eno, edino bitje, in nič naju ne more razdružiti!«

Ko ji je njen oče prisegel, da je bil Roland pomiloščen in je zbežal iz Benetk, bi bila morala pomisliti in zaklicati:

»Lažeš! Če bi bil Roland svoboden, ne bi iskal zavetja drugod kakor pri meni!«

In ko ji je njen mož naposled povedal novico o Rolandovi smrti, bi bila morala pomisliti in zaklicati:

»Lažeš! Roland bi imel tudi v smrtnem boju še toliko moči, da bi se privlekel semkaj, do mene, ter umrl v mojem naročju!«

In ko je stopila v cerkev Svete Marije, v cerkev, posvečeno zvestobi zaročencev, bi bila morala pomisliti in zaklicati:

»Ne poročim se z Altierijem, ker sem zaročenka Rolandova. Ker pa ne morem biti njegova, se poročim s smrtjo!«

Da, to bi bila morala misliti in zaklicati ter se zabosti ob znožju oltarja čistih devic, devic, ki znajo ljubiti s pravo ljubeznijo.

Tu je treba da povdarimo: vsebina te ljubezenske tožbe ni izmišljotina pisatelja naše povesti: našel jo je v dolgem pismu, ki ga je pisala Leonora nekoliko pozneje in ki tvori nekakšno izpoved njene ljubezni.

Takšne so bile torej vidne oblike, ki si jih je izbral njen zločin. In ta zločin, ki je obstojal v dvomu in v zanikanju ljubezni, je trajal šest let — do minute, ki jo je oslepila z bleskom nepobitne resnice.

Roland ni bil mrtev.

Roland ni bežal iz Benetek.

Roland je ostal šest let v podzemeljski temnici.

Ona, zločinka — za nas pa uboga mučenica! — je zakrivila najhujšo nezvestobo in je na vekomaj oskrunila čistost svoje ljubezni s tem, da je sprejela nase madež takega zakona.

Zaman je ohranila s poslednjim in skrajnim naporom zvestobe neomadeževano čistost svojega telesa; zaman je položila med sebe in med moža, ki ga je bila sprejela za svojega soproga, neprekoračljivo mejo: njena nesreča zato ni bila manjša, njen greh ne odpustljivejši.

In to si je moral misliti tudi Roland, ker je bil pri tistem tragičnem svidenju na Olivolskem otoku tako nem, tako ledeno mrzel.

Česa ona ni storila, da bi mu dala občutiti, da je še zmerom njegova zvesta ljubljenka!

Oblekla je bila obleko, ki jo je nosila kot dekle.

Za kraj njunega srečanja je bila izbrala staro cedro, ki je bivše čase pričevala njunemu obožavanju drug drugega.

Izbrala je uro, ob kateri so se takrat njiju roke stiskale bolj tesno in goreče nego podnevi.

In vse to zaman!

Roland je ostal nepotolažljiv. In prav je imel: on je ostal zvest, dočim se je ona izneverila . . . izneverila se mu je pred Svetom desetorice, izneverila pred njegovo materjo, izneverila pred oltarjem!

Torej je bilo vse končano!

Zadnji poizkus se je klaverno ponesrečil, lo: čitev na vekomaj je bila nepreprečljiva: nikdar več ne bo videla Rolanda, njen nežni in ponosni pogled se ne bo nikdar več srečal s pogledom ljubljenega moža . . .

Kaj zdaj?

To je bilo slovo od ljubezni, slovo od življenja.

Edino zavetje se ji je še odpiralo v naročju rešiteljice smrti.

Takšne so bile Leonorine misli v tisti obupni uri, ko ji je delirij ponehal in se je življenje zopet jelo oglašati v njeni močni naturi.

In ko je ležala tako strta v uničevanju vseh svojih upov in nad in je še krčeviteje zapirala oči, kakor da hoče hitreje priklicati večno noč, je nenadoma udarilo na njeno uho mrmranje dveh glasov v najbližji bližini.

Kdo je neki govoril?

Prisluhnila je in se zdaj prvikrat, odkar je mogla zopet misliti, začudila, da leži tu v svoji postelji.

Mahoma se je spomnila, da se je zgrudila sredi sobe. Gotovo so jo služabnice slekle in spravile v posteljo. Toda koliko časa je poteklo od tistih dob? Ena ura? En dan?

Prisluhnila je.

Glasova sta se razgovarjala tiho, toda zelo razločno.

Bila nista ženska, kakor je menilo v prvem trenotku: bila sta moška glasova.

(Nadaljevanje sledi).

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo posredovalne in socijalne namene stoje vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5·—. Ženitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10·—

Oddam takoj opremljeno sobo
na Aleksandrovi cesti št. 57, pritličje desno 1766

Kavarna »Park«.
Dnevno koncert ob vsakem vremenu. Igra ruski kvartet. 1765

Stanovanje
obstoječe iz 2 sob, kuhinje, verande in drugih pritiklin na periferiji mesta oddam za mesečnih 500 Din. Naslov in pojasnila se dobe v realitetni pisarni K. Troha, Maribor, Aleksandrova cesta 18. 1764

Oddam prazno sobo
z hrano zakonskemu paru brez otrok. Poizve se v restavraciji Narodnega doma, Marija Drčar. 1759

Čitaj in povej sosedu!
Pri »Brzopodplati«, Maribor, Tattenbachova ulica 14, se kemično čisti in strojno barva čevlje in vse usnjate predmete. Barve na izbiro z raznimi kombinacijami.

Udova ali pa ločena žena,
katera zna dobro kuhati in šivati, samostojno gospodinjiti in katera se tudi razume na vzgojo otroka, dobi takoj mesto pri dobrih in miroljubnih ljudeh. Naslov v upravi lista! 1757

Gospod išče prazno ali opremljeno sobo
po možnosti s prostim vhodom. Vzel bi eventualno tudi hrano. Ponudbe nasloviti na upravo »Večernika« pod »Solliden«. 1767

Sandale vseh velikosti,
šivane kakor tudi damske, moderne sandale najboljše kupite ali naročite po meri v Mehanični delavnici čevljev in sandalov, Vrtna ul. 8, Maribor.

Škatlje
v vsaki velikosti in kakovosti izdeluje najbolje, najhitreje in najceneje Foto-Kompanija, Maribor, Gregorčičeva ul. št. 12. 1086

Mizarstvo pohištva Ciril Razboršek,
Taborska ulica 22. Prvovrstno izdelovanje vseh vrst pohištva. Renoviranje antikvaričnega in ostalega pohištva. Cene najnižje. 297

Zavese, mrežaste in klekljane čipke,
posteljna pregrinjala, damsko perilo senčnike, vezenine, monograme naročite najceneje pri Olgi Kosér, Ciril-Metodova 12, desno. 483

Opremljeno sobo iščem za takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Soba«. 1736

Dajte avtomobile,
motorje in kolesa strokovnjaku v popravilo. Vozili bodete potem sigurno in brez defektov. Popravila se izvršujejo točno in po brezkonkurenčnih cenah. Brata Komel, mehanična delavnica, Aleksandrova c. 169. 848

Iščem s 1. oktobrom
službo pomočnice pri boljši šivilji. Cenjene ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »Pomočnica«. 1718

Sobo- in črkoslikanje
izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

Ribez, višnje in kosmulje
kupi Podravska industrija sadnih izdelkov, Maribor, Trubarjeva 9. 1693

Hišnika ali hišnico
sprejmem s 1. odn. 15. avgustom za Koroščevo 8. Enosobno stanovanje s kuhinjo na razpolago. Pismene ponudbe z navedbo rodbinskih članov je nasloviti na J. Zadravec, Središče ob Dr.

Tvornica ŠTAMPILJK T. SOKLIČ MARIBOR

Spominjajte se CMD!

Vzorna gospodinja

vkuhava samo z Rex-aparatom raznovrstno sadje, sočivje itd., ker le v Rex-steklenicah vkuhano sadje ohrani naravni okus. Edina zaloga v Mariboru

Ivan Kovačič

Koroška cesta 10 in Slovenska ulica 10. 1495

VELIKA PRODAJA

po znižanih cenah

1601

Nogavice, pletenine, modno blago, galanterija, parfumerija, potrebščine za šivilje in krojače.

SLAVKO ČERNETIČ, MARIBOR

ALEKSANDROVA CESTA 23

KIS ZA VLAGANJE

kumarc in drugo, vinski kis, špirit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd.

Na drobno! dobite po zmernih cenah edino pri tvrdki Na debelo!

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 9

tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov. 1501

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru.